Prins Constantijn
Kindcentrum Papendrecht

Protocol
Sociale Veiligheid
2020- 2024

Kindcentrum Prins Constantijn

Inhoudsopgave

1. Vooraf **03**

2. De uitgangspunten **05**
2.1 Doel *05*
2.2 Uitgangspunten *05*

3. Wat doen we preventief en hoe doen we dat? **08**
3.1 de petten *08*
3.2 smileyposter *10*
3.3 afsprakenposter *10*

4. Wat doen we als het mis gaat en hoe doen we dat? **13**
4.1 Gedoe hoort erbij en is leerzaam *13*
4.2 Hoe leren we kinderen om te gaan met gedoe? *13*
4.3 Digitaal pesten *16*
4.4 Klachtenregeling *16*

5. De rol van leerkrachten, ouders en directie bij grensoverschrijdend gedrag **19**
5.1 Wat is grensoverschrijdend gedrag? *19*
5.2 Fysieke veiligheid in gevaar? *19*
5.3 Onmacht versus onwil *20*
5.4 Ouders die een andere opvatting hebben *21*
5.5 Stappenplan grensoverschrijdend gedrag *23*
5.6 Vertrouwenspersoon *25*

6. KanVAS **27**
6.1 Doel van de vragenlijsten *27*
6.1.1 Doel leerlingvragenlijst *27*
6.1.2 Doel leerkrachtvragenlijst *27*
6.1.3 Doel Sociale Veiligheidslijst *27*
6.2 Aanpak na afname vragenlijst *28*

7. Kanjergedrag en Kanjertaal voor leerkrachten **30**
7.1 Kanjergedrag *30*
7.2 Kanjertaal *30*
7.3 Teach like a Champion *30*

Bijlage 1- Gespreksformulier leerling 32
Bijlage 2- Gedragscontract 34
Bijlage 3- Protocol externe time -out/ schorsing 35
Bijlage 4- Internetprotocol 37

1. Vooraf

1. Vooraf

Het team van kindcentrum Prins Constantijn vindt het belangrijk dat kinderen zich veilig voelen op school. Alleen vanuit een gevoel van veiligheid krijgt elk kind de kans zich zo goed mogelijk te ontwikkelen. Een Sociale Veiligheid Protocol heeft als doel dat leerlingen zich zowel sociaal, psychisch als fysiek veilig voelen.
Tevens zorgt dit protocol ervoor dat leerlingen, leerkrachten, pm-ers en ouders weten wat ze kunnen doen ter preventie van onveilige situaties en hoe ze kunnen handelen als het toch onveilig wordt.

Vanuit de protestants-christelijke identiteit heeft de school een positief mensbeeld: ieder mens is uniek door God geschapen en de moeite waard. Daarom wil de school voorwaarden scheppen voor een optimale ontplooiing van ieder kind, voor elkaar en de schepping. Een zorgvuldig opgesteld Sociale Veiligheid Protocol draagt hieraan bij.

2. Uitgangspunt

2.1 Doel

2.2 Uitgangspunten

2. De uitgangspunten

2.1 Doel

Als kindcentrum streven wij ernaar dat alle leerlingen zich vrij en veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Dit protocol is opgesteld om proactief te kunnen anticiperen op allerlei situaties waarmee kinderen te maken krijgen op het gebied van sociaal emotionele ontwikkeling. We willen degenen die betrokken zijn op onze opvang en ons onderwijs houvast bieden en richtlijnen geven bij het voorkomen van - en oplossen van ongewenst en grensoverschrijdend gedrag, zodat vrijheid en veiligheid gewaarborgd kunnen blijven.

2.2 De uitgangspunten

Een goed en veilig pedagogisch klimaat kan alleen worden gewaarborgd wanneer er een duidelijke visie is op hoe we met elkaar omgaan. De visie op gedrag van kindcentrum Prins Constantijn wordt verwoord in de volgende drie punten:

1. *We willen te vertrouwen zijn*
   De meeste mensen willen te vertrouwen zijn. Op die manier willen we gezien, gehoord en begrepen worden. We gaan daarom uit van elkaars goede bedoelingen en kijken met vertrouwen naar elkaar en de kinderen. Ons uitgangspunt is daarbij dat je jezelf mag zijn. Doe je niet anders voor dan wie je werkelijk bent, zoals je bent is het goed. En daarmee ben je te vertrouwen.
2. *Wij, leerkrachten en ouders, zijn samen het gezag van het fatsoen*
   We zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de opvoeding van de kinderen. Een goede opvoeding richt zich op fundamentele menselijke waarden zoals: liefde, vertrouwen, mededogen, toewijding, verantwoordelijkheid en betrokkenheid in de breedste zin van het woord. Daarom moeten wij, ouders en leerkrachten, duidelijke leiders zijn voor kinderen: wij vertegenwoordigen het gezag van het fatsoen. We laten ons daarbij niet bepalen door negatieve gevoelens zoals angst, onmacht en ergernis. We zorgen voor een veilige sfeer door grensoverschrijdend gedrag op een nette manier zorgvuldig aan te pakken. Daarin werken we samen met elkaar vanuit een christelijke grondhouding.
3. *We geven het goede voorbeeld*
   De kinderen voelen zich veilig als wij het goede voorbeeld geven:
   - We gaan respectvol met elkaar om.
   - We spreken respectvol over elkaar, de kinderen en ouders, ook op sociale media.
   - Indien zich een probleem voordoet of als we ons zorgen maken, dan overleggen we met elkaar. We zoeken een oplossing die goed is voor alle betrokkenen en die recht doet aan de situatie.

Deze visie wordt door en voor de kinderen 'vertaald' in de vorm van klassen-afspraken en worden in de groep besproken. Deze afspraken worden positief geformuleerd, aangeleerd m.b.v. groepsbeloningen tijdens de gouden weken en zichtbaar opgehangen in de groepen. De smileyposter die zichtbaar maakt wat we wel en niet doen vormt hierbij het vertrekpunt.

De visie op gedrag en de klassen-afspraken komen o.a. aan de orde in kring- en of klassengesprekken die de Kanjertraining aanbiedt. Na de schoolvakanties worden de klassen-afspraken weer met de kinderen besproken. Iedere klas stelt elk jaar eigen gedragsregels op die op het databord komen: zo gaan we hier met elkaar om. Op de informatieavond van de groepen 1 en 3 worden de visie en

klassen-afspraken m.b.t. gedrag besproken met ouders. Bij het informatiebulletin van elke groep wordt een aparte pagina over de Kanjertraining toegevoegd.

.

3. Wat doen we preventief en hoe doen we dat?

3.1 de petten
3.2 smileyposter
3.3 afsprakenposter

3. Wat doen we preventief en hoe doen we dat?

Om de leerlingen te begeleiden in de wijze waarop ze zichzelf zien en omgaan met anderen wordt minimaal een half uur per week in groep 1-8 aandacht besteed aan sociaal emotioneel leren door middel van de Kanjertraining en de daarbij behorende materialen.
Er wordt vanuit een preventieve benadering gewerkt aan het voorkomen van pesten en grensoverschrijdend gedrag. We willen de kinderen leren dat ze rekening houden met de eigen belangen en met de belangen van de ander en dat ze hiernaast rekening houden met de waarden en normen die in de samenleving gelden.

3.1. de petten

Om in gesprek te gaan over gedrag maken we vanuit de Kanjertraining gebruik van petjes met vier verschillende kleuren. Wanneer zich een probleem of stressvolle situatie voordoet hebben we een keuze om verschillend te reageren. We maken kinderen bewust van hun gedrag en oefenen met nieuw gedrag. Kinderen kunnen zo leren kiezen voor gedrag dat bij hen past en dat prettig is voor henzelf en de ander.

Wanneer je doet als een kanjer, of als de witte pet, dan doe je als jezelf, je bent te vertrouwen en durft ook anderen te vertrouwen. Je toont respect voor jezelf en de ander. Jezelf zijn betekent ook: vervul de rol die bij je past. Dus moeder: wees moeder. Leerkracht: wees leerkracht. Je bent geen vriendje van het kind. En laat het kind ook kind zijn. Als we allemaal als onszelf doen, vanuit vertrouwen, kunnen we toch heel verschillend doen, ook in verschillende situaties.	
Je kunt jezelf zijn in combinatie met de zwarte pet. De zwarte pet staat voor kracht. Dan reageer je op een prettig stoere manier. Je durft ruimte in te nemen. Je vertoont leiderschapsgedrag. Je geeft je grenzen aan. Je maakt plannetjes, toont initiatief. Zolang naast	

2

de zwarte pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, is het gedrag prettig voor jezelf en de ander. ***Ouders en leerkrachten*** laten met de wit-zwarte pet positief leiderschap zien. Ze durven grenzen te stellen en duidelijk te zijn vanuit het vertrouwen dat de meeste mensen het goed bedoelen.	
De rode pet in combinatie met de witte pet staat voor humor. Je maakt grapjes die leuk zijn voor iedereen. Je doet optimistisch, vrolijk, relativerend, luchtig, handelt met levensvreugd. Voor ***ouders en leerkrachten*** betekent dit dat je humor gebruikt in je opvoeding en speels kunt zijn: je kunt spelen met kinderen en je kunt relativeren. Je toont optimisme en vrolijkheid.	
Handelen we met de wit-gele pet, dan geven we ruimte aan de ander. We luisteren, zorgen, tonen interesse, zijn rustig en vriendelijk, bescheiden. Voor ***ouders en leerkrachten*** betekent dit dat we betrokkenheid tonen, luisteren naar kinderen en willen weten wat hun behoefte is. We tonen empathie.	

Alle kleuren petten hebben hun valkuil wanneer de witte pet van vertrouwen wegvalt. Als we niet meer met vertrouwen naar elkaar of naar onszelf kijken, komen we terecht in wantrouwen. Bij de ene persoon of in de ene situatie uit dit zich in te krachtig gedrag (zwarte pet), bij een ander in te onderdanig angstig gedrag (gele pet) en bij een ander in clownesk meeloopgedrag (rode pet).

In klassen waar het vertrouwen wegvalt, ontstaat dit gedrag. De basis van vertrouwen moet dan weer worden teruggezet. Gelukkig blijken de meeste mensen dit graag te willen: we willen ons liever gedragen met witte pet dan zonder. We zijn 'de weg even kwijtgeraakt'.

Het gaat mis als we niet meer onszelf zijn, dan valt de witte pet weg.
Je doet dan zo:

In het aanspreken van kinderen gebruiken we pettentaal. Voorbeelden hiervan: “Welke pet heb je nu op? Hoe kun je de witte pet erbij opzetten?” “Ik zie een heleboel witte petten!” “Wil je te vertrouwen zijn? Doe dan als de witte pet.” De pettentaal helpt ons om zonder oordeel het kind op zijn gedrag aan te spreken.

We koppelen nooit een pet aan een kind. De petten gaan over gedrag, en gedrag kun je veranderen. Een kind doet als een rode pet op een moment, en is de rode pet niet. In rollenspelen gebruiken we de petten om te oefenen met gedrag.

3.2 smileyposter

Leerlingen en de smileyposter

Welk gedrag willen we wel en niet op ons kindcentrum? Waar ligt de grens? De smileyposter geeft hier handvatten voor. Wij willen kinderen leren om rekening met elkaar te houden. De smileyposter is het vertrekpunt van hun gedrag. Check even of de ander zich nog goed voelt bij jouw gedrag. Andersom geldt ook: het is jouw verantwoordelijkheid om aan te geven wanneer je je ergens niet prettig bij voelt. De meeste mensen bedoelen het goed, maar het gaat wel eens mis. Je helpt de ander door je grens aan te geven: “Ik vind het vervelend als je … doet. Wil je dat anders doen?”

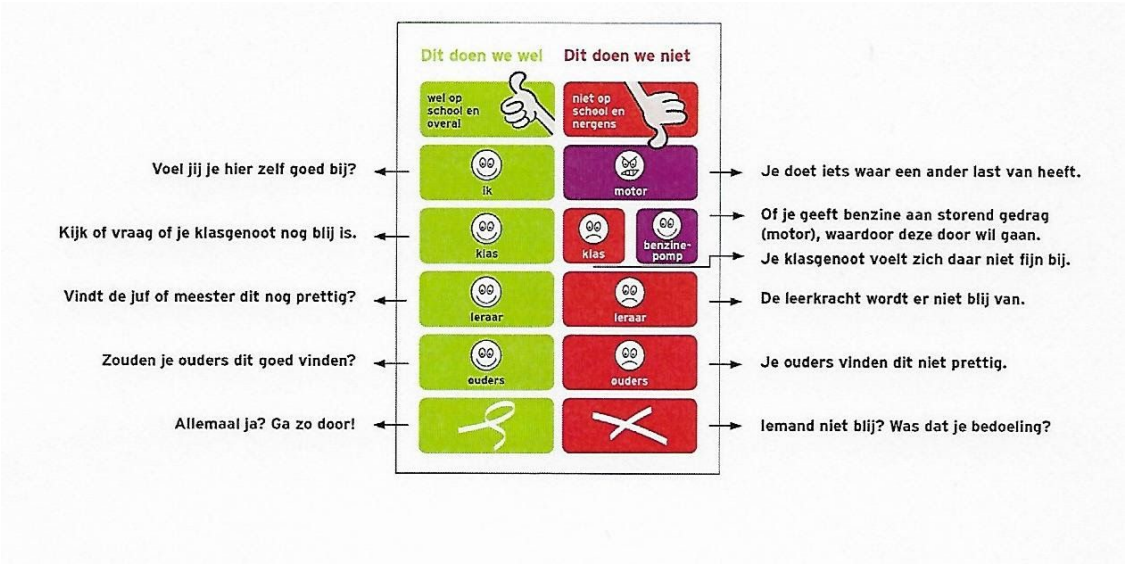

Volwassenen en de smileyposter

Wat mogen wij (kindcentrum en ouders) van elkaar verwachten?

- Als we ons zorgen maken om een kind, dan overleggen we respectvol met de kinderen, ouders, pm’er en de leerkracht. We geven elkaar feedback. Dat betekent dat we op het schoolplein of via internet niet slecht spreken over een ander: we gaan met die ander in gesprek. Kortom: We spreken met respect over en met elkaar.
- We zoeken een oplossing die goed is voor het kind, de klasgenoten, de ouders en het kindcentrum.
- Soms bedoelt de ander iets goed, maar ervaar je het vervelend. We geven dan rustig onze grens, zodat de ander rekening met je kan houden.

3.3 afsprakenposter

Als leidraad voor hoe wij op school met elkaar om willen gaan, gebruiken we de vijf uitgangspunten van de Kanjertraining. Deze staan op de kanjerafsprakenposter die in elke groep hangt. De kleuren verwijzen naar de petten.

Motor en Benzine: alles wat aandacht krijgt, groeit

Leerlingen
Met de Kanjertraining leren we dat alles wat aandacht (benzine) krijgt groeit. Vervelend gedrag (motor) blijft doorgaan en krijgt status als kinderen meelachen en erbij staan. We maken kinderen bewust van de benzine die ze (vaak onbedoeld) geven aan gedrag dat niet prettig of storend is. Zo leren kinderen sociale verantwoordelijkheid te nemen en ervoor te kiezen om geen benzine te geven.

In onveilige klassen bekrachtigen kinderen elkaar in negatief, te stoer gedrag. Pas wanneer kinderen leren om geen benzine meer te geven, als de norm verandert, dan valt er geen winst (status, populariteit) meer te behalen met negatief gedrag.

Leerkracht
De leerkracht probeert in de klas benzine (aandacht) te geven aan positief gedrag. De leerkracht spreekt benzinegevers aan: “Geef maar geen benzine”. Hierdoor krijgt negatief gedrag minder aandacht (benzine) van de leerkracht.

Ouders
Wat kunnen ouders thuis doen? Bevraag uw kind eens of het benzine geeft in de klas. Soms klagen kinderen thuis over vervelend gedrag van een klasgenoot. Het komt geregeld voor dat kinderen onbedoeld zelf benzine blijken te geven aan dit gedrag. Dit kan door erom te lachen, door ernaar te kijken maar ook door te klagen (“oohhh, stil nou eens, nouou, hou nou op…”). Dit houdt onbedoeld het gedrag in stand.

4. Wat doen we als het mis gaat en hoe doen we dat?

4.1 Gedoe hoort erbij en is leerzaam
4.2 Hoe leren we kinderen om te gaan met gedoe?
4.3 Digitaal pesten
4.4 Klachtenregeling

4. Wat doen we als het mis gaat en hoe doen we dat?

4.1 Gedoe hoort erbij en is leerzaam

Het is normaal dat kinderen af en toe 'last' hebben van elkaar. Dit gebeurt thuis en op school. Ze willen spelen met hetzelfde speelgoed, ze willen rustig werken terwijl een ander door de klas roept. Ze willen met hetzelfde kind spelen maar niet met elkaar. Kortom: er ontstaat gedoe. Dit zijn voor kinderen allemaal leermomenten. In het volwassen leven moeten wij immers ook leren omgaan met onze behoeftes en die van anderen. We zullen onze grenzen en wensen moeten aangeven.

4.2 Hoe leren we kinderen om te gaan met gedoe?

Fase 1: kind heeft last van een ander

Vuistregel van de Kanjertraining: Jij zit in een klas met kinderen die te vertrouwen willen zijn. We leren kinderen om rustig aan te geven dat ze ergens last van hebben en te vragen of de ander wil stoppen. Zie het onderstaande schema om deze sociale vaardigheid aan te leren:

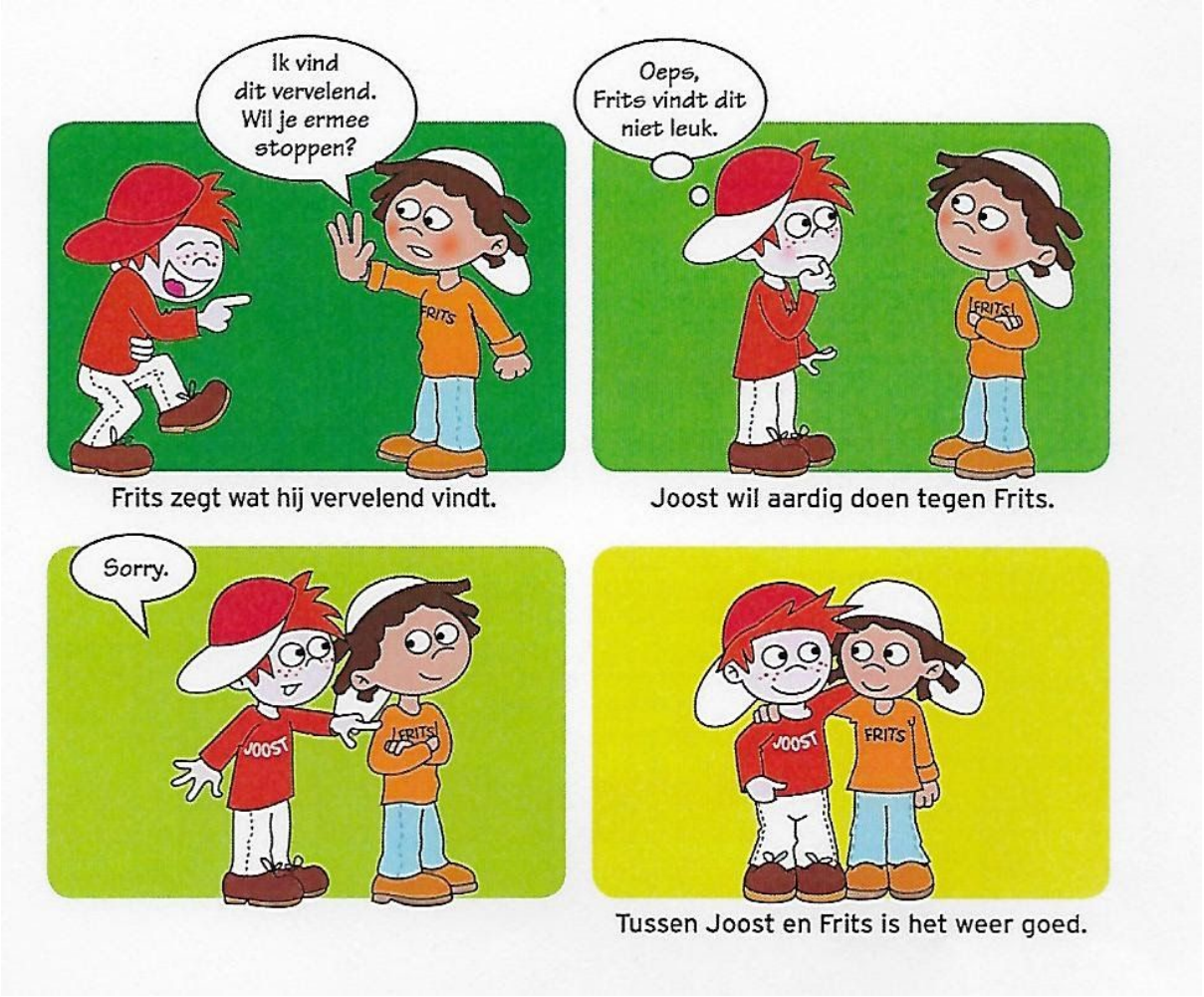

Soms wordt een incident groter doordat kinderen het gedrag van een ander ervaren als pesten, en vervolgens agressief of klagerig reageren (richting klasgenoten, leerkracht, ouders). Klasgenoten, leerkrachten en ouders kunnen dit onbewust versterken, bijvoorbeeld door agressief gedrag goed te keuren ("mep maar terug"), té veel medelijden te tonen of kwaad te spreken over het andere kind.

Tips voor leerkrachten en ouders:
• Ga na een conflict of gedoe geen rechter spelen om dader en slachtoffer te identificeren. Richt je op de toekomst: “Willen jullie het oplossen? Hoe zouden jullie dit de volgende keer anders kunnen doen?”
• Leer kinderen hoe je op een rustige, respectvolle manier zegt dat je last hebt van iemand. De woorden en toon moeten bij het kind zelf passen.
• Leer kinderen te stoppen met hun gedrag als een ander aangeeft er last van te hebben.
• Geef hierin zelf het goede voorbeeld. Welke gedragsvoorbeelden krijgen de kinderen van leerkrachten en ouders?
• Spreek met respect over andere kinderen, ouders en leerkrachten.
• Bespreek met kinderen het verschil tussen plagen en pesten.
• Leer kinderen de intenties van anderen te interpreteren. Een kind kan iets als een grapje bedoelen maar een ander kan het als beledigend opvatten. Leer kinderen om te checken hoe de ander het bedoelde.

Fase 2: het storende gedrag gaat door
Vuistregel van de Kanjertraining: een motor kan niets beginnen, als het geen benzine krijgt. Word dus niet boos, ga niet huilen, ga niet in discussie. Laat de klasgenoot die vervelend doet kletsen, en ga samen met een klasgenoot die je vertrouwt (maatje) iets anders doen. Als jij niet meer op het vervelende gedrag let, houdt het meestal vanzelf op. Gaat het toch door? Dan stap je naar een volwassene die kan helpen (leerkracht, pleinwacht of ouders).

Vaak blijft het bij een incident, en is er géén sprake van structureel pesten.

Tips voor leerkrachten en ouders:
• Leer kinderen weg te lopen bij vervelend gedrag, en steun te zoeken bij leeftijdsgenoten. Voor sommige kinderen is dit een oefening in zelfbeheersing.
• Leer kinderen om hulp te vragen bij een volwassene als vervelend gedrag doorgaat. Bespreek het verschil tussen klikken en om hulp vragen.
• Vraag kinderen of het de bedoeling was om de ander bang, verdrietig, boos te maken of pijn te doen. Laat kinderen zelf nadenken over een oplossing die goed is voor alle betrokkenen.
• Problemen tussen kinderen die zich op school voordoen, worden op school opgelost. School betrekt indien nodig de ouders daarbij.
• Spreek, ook als zich problemen voordoen, met respect over andere kinderen, ouders en leerkrachten.

Fase 3: iemand wordt structureel lastiggevallen vanuit een machtspositie: pesten
Wanneer een kind of groepje in een machtsverhouding steeds opnieuw een ander kind blijft lastigvallen (psychisch, verbaal of fysiek), spreken we van pestproblematiek.
Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding. De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Het gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig.

Pesten kan heel schadelijk zijn en daarom moeten we samen zorgen dat het snel stopt. Hierbij gaat het om duidelijk begrenzen van ongewenst gedrag (van alle partijen) en het herstellen van het

vertrouwen. Omdat ieder pestgeval weer anders is, staan hieronder een aantal vuistregels die wij binnen het kindcentrum Prins Constantijn hanteren.

1. Denk aan alle rollen binnen het pesten.
    a. Wij (het team en de ouders van het kind dat pest) keuren het pestgedrag af en er volgt een consequentie indien het doorgaat. Hierbij wordt pestgedrag omgebogen in positief en betrokken gedrag in de klas.
    b. We leren kinderen verantwoordelijkheid te nemen en een positieve rol te spelen voor elkaar. We leren buitenstaanders (klasgenoten) het pestgedrag niet te bekrachtigen. Kinderen leren een goede vriend te zijn van de pester: help je vriend door hem weg te halen uit het pesten en met hem iets anders te gaan doen. Als omstanders / buitenstaanders niet ingrijpen, stemmen ze impliciet in met pesten.
    c. Kinderen die gepest worden oefenen om duidelijk hun grens aan te geven, geen benzine te geven, erbij weg te gaan en naar een maatje te gaan. Werkt het niet, dan ga je naar het aanwezige gezag.
    d. Klasgenoten hebben allemaal maatjes. We leren kinderen hoe je een goed maatje kan zijn voor iemand die last heeft van een ander. Wees zelf te vertrouwen, geef geen benzine aan pestgedrag en ga samen iets anders doen.
2. Betrek de context.
    a. Het betrekken van ouders bij de normvorming en het groepsproces is van groot belang, dit versterkt het WIJ-gevoel. Kinderen luisteren in de eerste plaats naar hun ouders. Ouders helpen hun kind door met vertrouwen te spreken over klasgenoten, ouders en de school.
    b. De groepsnorm is van grote invloed op pesten. De groepsnorm moet zijn dat we onze eigen status/populariteit niet versterken op een manier die ten koste gaat van een ander. Deze groepsnorm wordt versterkt door te werken aan het onderling vertrouwen in de groep. We leggen de focus daarbij op:
        - Wat gaat er goed in de klas?
        - Wat willen we verbeteren in de klas?
        - Welke kwaliteiten waarderen we bij elkaar?
        - Wat wordt ons plan?
        - Hoe kunnen we elkaar helpen?
    c. Indien nodig, betrekken wij externen.
3. We (team en ouders) letten op de manier waarop we dit doen. Onze leidraad:
    a. Wij willen dat iedereen zich veilig voelt op school. Er is daarom geen excuus voor wangedrag.
    b. We delen kinderen niet in in daders en slachtoffers. Pesten is een complex probleem waarbij daders en slachtoffer niet altijd te scheiden zijn en soms een en dezelfde persoon is. Kinderen worden niet in hun kracht gezet door ze te labelen als dader of slachtoffer. De ‘dader’ wordt dan negatief bekeken (met wantrouwen) en doet dan al snel iets fout in de ogen van anderen. Het ‘slachtoffer’ wordt dan als zwak bestempeld, en wordt niet aangesproken op zijn of haar (veer)kracht. Hoe dan wel:
    c. We zoeken een oplossing die goed is voor alle betrokkenen.
    d. We blijven met respect spreken over en met elkaar.
    e. Wij (ouders en team) geven hierin het goede voorbeeld.

4.3 Digitaal pesten

Vanaf groep 5 wordt er jaarlijks één leskern van de Kanjertraining besteed aan omgaan met gedrag in de digitale wereld (sociale media) zoals chatboxen, WhatsApp, Twitter en Facebook.
In deze kernen worden kinderen op hun niveau eraan herinnerd dat:

- zelfbeheersing een groot goed is in het gebruik van Social media;
- je niet altijd weet van wie een bericht afkomstig is;
- dat niet alles kan op internet;
- dat er een oplossing is als je wordt lastiggevallen op internet;
- dat er afspraken zijn te maken voor goed gebruik van internet. Deze worden afhankelijk van de groep zichtbaar opgehangen.

Een voorbeeld van een mogelijk internetprotocol:

1. Ik mag alleen mijn voornaam gebruiken.
   Ik geef anderen nooit persoonlijke gegevens zoals mijn adres, mijn telefoonnummer, mijn e-mail adres, foto's, wachtwoorden of het adres van mijn ouders, van school of van andere bekenden, zonder toestemming van school of mijn ouders.
2. Bij het gebruik van een zoekmachine gebruik ik normale woorden (zoektermen). Ik gebruik geen woorden die te maken hebben met grof woordgebruik, seks of geweld. Bij twijfel overleg ik met mijn meester of juf.
3. Als ik iets tegenkom wat ik niet wil zien, zeg ik het tegen de meester/juf/ouders. Ik klik het weg (als het niet lukt vraag ik hulp).
4. Als ik me vervelend voel door iets wat ik heb gezien, dan vertel ik dat aan iemand die ik vertrouw.
5. Als ik niet weet of ik een website kan gebruiken, vraag ik raad aan de juf of de meester.
6. Ik reageer niet op pesterijen, dreigementen of scheldpartijen en haal zelf ook niet van dit soort 'geintjes' uit via Internet.

In bijlage 4 staat het huidige internetprotocol beschreven. Dit wordt jaarlijks geactualiseerd. Leerlingen leren om geen benzine te geven aan grensoverschrijdend gedrag (geldt ook voor de digitale wereld). Er wordt aandacht besteed aan het blokkeren van vuilchatters, roddelen, hacken, privacy en stellen dat pesten via internet strafbaar is. Er wordt de leerlingen gewezen op het bestaan van www.meldknop.nl. Tevens wordt er aandacht besteed aan het feit dat internet gelukkig ook heel positief ingezet kan worden.

4.4 Klachtenregeling

Wanneer ouders niet tevreden zijn over de gang van zaken in het kindcentrum en zij dit hebben besproken met de betreffende (pedagogisch) medewerker, leerkracht of directeur, kunnen zij een beroep doen op de klachtenregeling. Het bevoegd gezag van onze vereniging heeft een klachtenprocedure opgesteld. Ouders en leerlingen kunnen klachten indienen over gedragingen en beslissingen of het nalaten daarvan. Het klachtrecht heeft een belangrijke signaalfunctie met betrekking tot de kwaliteit van het onderwijs. Door de klachtenregeling ontvangen het bevoegd gezag en de school signalen die ons kunnen ondersteunen bij het verbeteren van het onderwijs en de goede gang van zaken op school. Met de regeling wordt een zorgvuldige behandeling van klachten beoogd, waarmee het belang van de betrokkenen wordt gediend, maar ook het belang van een veilig schoolklimaat. De kinderopvang is aangesloten bij Stichting Klachtcommissie Kinderopvang

(SKK). De genoemde klachtenregelingen zijn alleen van toepassing als de klacht niet ergens anders bespreekbaar is. Veruit de meeste klachten over de dagelijkse gang van zaken in het kindcentrum zullen in onderling overleg tussen ouders, leerlingen, personeel en leiding op een juiste wijze worden afgehandeld. Komen ouders er met de leerkracht of pedagogisch medewerker en de leiding niet uit, dan kunnen zij contact opnemen met de directeurbestuurder. Is de klacht dan nog niet naar tevredenheid behandeld, dan kunnen zij contact opnemen met het schoolbestuur. Het schoolbestuur is aangesloten bij een landelijke klachtencommissie. Deze commissie neemt klachten in behandeling nadat de klager eerste geprobeerd heeft met de schoolleiding of het schoolbestuur tot een oplossing te komen. Els Favier is de contactpersoon die de klager verder kan helpen met de klachtenprocedure. De officiële klachtenprocedure ligt op het kindcentrum ter inzage.

5. De rol van leerkrachten, ouders en directie bij grensoverschrijdend gedrag

5.1 Wat is grensoverschrijdend gedrag?
5.2 Fysieke veiligheid in gevaar?
5.3 Onmacht versus onwil
5.4 Ouders die een andere opvatting hebben
5.5 Stappenplan grensoverschrijdend gedrag
5.6 Vertrouwenspersoon

5.De rol van leerkrachten, ouders en MT bij grensoverschrijdend gedrag

5.1 Wat is grensoverschrijdend gedrag?

Grensoverschrijdend gedrag kan op verschillende manieren plaatsvinden: verbaal, fysiek, materieel. Het kan bijvoorbeeld gaan om pesten, agressief gedrag, spullen kapot maken of stelen, discriminatie en seksuele toenadering of –intimidatie. Het gedrag kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn, maar degene die er mee wordt geconfronteerd ervaart het als ongewenst en onaangenaam. Elke situatie van grensoverschrijdend gedrag staat op zichzelf, en is situationeel/ contextueel en vraagt een eigen afweging en aanpak. Wat bij het ene kind goed werkt, werkt bij het andere kind averechts. Toch zijn er wel wat vuistregels te creëren. Een school is een plek om te leren, daar moet het dus veilig zijn. Binnen de school moet de nadruk liggen op vertrouwen, maar dat kan alleen bestaan als er helder en duidelijk gezag is. De smileyposter geeft hiervoor een duidelijk kader: het moet goed zijn voor jou en de ander. We willen het vaak wel goed doen, maar het gaat soms wel eens mis.

5.2 Fysieke veiligheid in gevaar?

Als een kind of ouder grensoverschrijdend gedrag vertoont, is het eerste wat van belang is: Is de fysieke veiligheid in het geding van de leerkracht, het kind of de omstanders? Voorbeelden zijn: schaar gooien door de klas, met een mes dreigen, agressie of dreigen etc.

In dat geval gaan we niet eerst begrijpen en rustig in gesprek, het is dan een kwestie van handelen en grenzen stellen. Veiligheid staat voorop. Een optie zou dan kunnen zijn dat de leerkracht met de hele klas de ruimte verlaat. De leerkracht stuurt een andere volwassene naar het kind toe om het kind tegen zichzelf te beschermen.

Het heeft altijd de voorkeur om van kinderen af te blijven als leerkracht. Indien er echter geen alternatief is, is het ook de plicht om in te grijpen om gevaar te voorkomen. Dus vechtende kinderen uit elkaar halen nadat je duidelijk hebt gezegd: Uit elkaar nu!

Denk bij schade ook aan herstelrecht:
Voorbeelden:
- Fysiek iets aangedaan: knuffel geven
- Iets stuk gemaakt: koop een nieuwe
- Uitgescholden: excuusbrief schrijven
- Weglopen: tijd inhalen

Bij fysieke onveiligheid is er altijd een nagesprek met de ouders van de leerling. Daarbij gaan we op zoek naar is hier sprake van onwil of onmacht? In beide gevallen verwachten we echter dat ouders het gedrag ondubbelzinnig afkeuren. Doen ouders dit niet, dan gaat deze leerling naar een andere klas tot de rust, veiligheid en het vertrouwen binnen de klas voldoende is hersteld. Zijn er aanwijzingen dat de leerling het gedrag in die klas ook zal laten zien, dan komen we in een situatie van schorsen c.q. verwijderen binnen de grenzen van de leerplichtwet. Hieronder wordt dit stap voor stap uitgelegd.

5.3 Onmacht versus onwil

De Kanjertraining heeft als uitgangspunt dat kinderen zich niet willen misdragen, maar het gaat wel eens mis. Dat is niet erg, daar leren ze van. Toch zijn er soms kinderen die zich wel willen misdragen. We maken dan ook een onderscheid tussen onmacht en onwil in de aanpak van grensoverschrijdend gedrag.

Onmacht

Kinderen die zich misdragen, maar dat niet willen, worden ondersteund en geleerd hoe zij zichzelf kunnen beheersen. Dat vindt plaats in samenwerking met de ouder(s) van deze leerling. Het kan zijn dat een kind het moeilijk heeft met zichzelf of met de omstandigheden waarin het verkeert. Maar desondanks probeert het kind er iets van te maken. Zo zijn er kinderen met onvermogen zoals autisme, ADHD, moeilijke (gezins)omstandigheden of andersoortige beperkingen die ondanks hun onvermogen er alles aan doen om zich aanvaardbaar te gedragen. Dat het misgaat is niet erg. Het zijn leermomenten.

Wat helpt is:

- Met ouders en kinderen moet worden besproken dat onvermogen, beperkingen en omstandigheden geen vrijbrief zijn voor wangedrag. Ook dit kind moet leren zich fatsoenlijk te gedragen zodat klasgenoten zich veilig voelen. Wanneer ouders tegen hun kind blijven zeggen dat hij/zij er niks aan kan doen, dan krijgt het kind een vrijbrief om zich te misdragen. De inzet, de motivatie, de urgentie is nodig om het kind ander gedrag te leren.
- Een groot deel van kinderen met gedragsproblemen (75%) heeft moeite met het begrijpen van taal. Dit wordt vaak over het hoofd gezien. Pas je taalgebruik dus aan.
- Ouders en leerkrachten geven (op een rustig moment) inzicht in de gevolgen van het gedrag van het kind: “Als je zo doet, gebeurt er dit (kinderen willen niet meer met je omgaan/ kinderen worden bang van jou/we kunnen niet werken in de klas, dus je moet uit de klas”. Hierdoor raken kinderen gemotiveerd om anders te reageren. Het reguleren van emoties begint bij de motivatie.
- Ouders en leerkrachten stellen helpende vragen: “Wil jij je zo gedragen? Wil jij dat ik/wij jou zien als...? Hoe ga je het de volgende keer doen? Hoe herstel je de emotionele en/of materiële schade? Kunnen we op deze manier weer verder met elkaar?”
- We geven duidelijke instructie welk gedrag we wel van het kind willen zien. Dus niet wat niet, maar vooral wat wel.
- Kind uit omgeving halen, soms juist bij leerkracht houden.
- Omstanders wegsturen.
- Kind blijft bij de leerkracht, 1 tot 6 weken.
- Coachingsgerichte benadering: voordoen is nadoen, “je bent de moeite waard maar dit gedrag kan niet”, op zoek gaan naar de oorzaken/triggers, alternatieven bedenken en oefenen hoe je anders zou kunnen reageren
- Leerkracht en zonodig ouders vullen de vragenlijst in het Kanjer Volg- en adviessysteem (KanVAS) in. Samen met ouders kunnen we adviezen selecteren die uit het KanVAS komen en een plan van aanpak maken.

Onwil
Heeft een kind de opvatting dat het zich niet fatsoenlijk wil gedragen en met niemand rekening wil houden, dan reageert de school grensstellend. Ouders worden betrokken bij het feit dat hun kind het verlangen heeft zich te willen misdragen. De mentaliteit van een kind is immers de verantwoordelijkheid van de ouders. Het is cruciaal nu in het gesprek met de ouders expliciet te vragen:

- Keurt u als ouder dit gedrag goed? Wilt u dat uw kind morgen weer zo reageert?

Als ouders reageren vanuit " nee, maar…", waarin er een opsomming van redenen voor het gedrag komt, zal verwezen worden naar de smileyposter, met de vraag of het de bedoeling is dat hun kind andere kinderen lastig valt. De meeste ouders willen dit niet.

De neiging ontstaat soms om alle omstandigheden rondom het kind te gaan aanpassen (beter toezicht, andere kinderen en de leerkracht moeten anders doen). Wanneer het echter om onwil gaat, kan de omgeving helemaal worden aangepast, maar wil het kind zich nog steeds niet fatsoenlijk gedragen. Vandaar deze bovenstaande vraag aan de ouders: Keurt u dit gedrag goed?

Als ouders daarop aangeven dat ze het gedrag afkeuren, dan moeten ouders dat duidelijk tegen hun kind zeggen.

School heeft de steun van ouders nodig om hun kind bij te sturen. In de praktijk blijkt:

- Kinderen die handelen uit onvermogen, zijn goed te corrigeren als hun ouders goed samenwerken met de leerkrachten.
- Kinderen die handelen uit onvermogen zijn moeilijk te corrigeren als hun ouders dat onvermogen als excuus voor vertoond wangedrag gebruiken.
- Kinderen die zich willen misdragen zijn snel te corrigeren (omdat er geen onvermogen meespeelt) als ouders op dezelfde lijn zitten als de school.
- Kinderen die zich willen misdragen, zijn niet te corrigeren als ouders het een probleem van school vinden.

5.4 Ouders die een andere opvatting hebben
Wat als ouders een andere opvatting hebben over gedrag dan de school? Ouders vinden dat hun kind het recht heeft om agressief voor zichzelf op te komen. Het kind mag zich onfatsoenlijk gedragen ten koste van andere kinderen, leerkrachten, ouders of de school. Kortom, de rode kant van de smileyposter wordt goedgekeurd door de ouders.

De ouder wordt nu doorverwezen naar het MT.
Deze maakt duidelijk:

- We hebben alle respect voor de regels die u thuis hanteert, daar bent u immers de baas.
- Op school hebben wij aanvullende regels, deze bepalen wij.
- Indien u kiest voor onze school, moet u tegen uw kind zeggen dat hij zich op school aan de schoolregels moet houden.
- Wilt u ons helpen? Als alle kinderen voor zichzelf opkomen op de manier die u wenst, dan kan ik de veiligheid niet garanderen op school. Dat is onze taak als MT.
- Als u niet wilt dat uw kind zich aan de schoolregels houdt, is er geen plek meer op deze school en moet u zoeken naar een school die beter aansluit bij uw wensen.

Tot die tijd wordt er een passende oplossing gezocht die recht doet aan de situatie. Het bestuur van de vereniging moet hierover geïnformeerd worden, zodat school rugdekking heeft.

Bijvoorbeeld:

- Contract opstellen met duidelijke afspraken
- Het kind wordt een of twee groepen hoger of lager geplaatst, in een “oefenklas”
- Het kind is slechts een beperkt aantal uren op school
- Consequenties bedenken wanneer leerling het leren belemmert. Bijv. kind wordt opgehaald door ouders als het zich misdraagt. School is immers een leerinstelling en geen opvang.
- Kind blijft bij de leerkracht, 1 tot 6 weken, zie toelichting bij interventies op KanVAS
- Schorsing binnen de grenzen van de leerplichtwet
- Plaatsing op een andere school

5.5 Stappenplan grensoverschrijdend gedrag

Het stappenplan is een verkorte versie hoe te handelen als leerkracht bij grensoverschrijdend gedrag.

Kanjer training

Stappenplan grensoverschrijdend gedrag

1. De leerkracht benoemt het grensoverschrijdende gedrag:
   "Ik zie dat...", "Ik hoor dat....."

   En wat het met hem/haar/de klas doet (gevoel):
   "Ik merk dat het ..., "Ik heb last van...", "Ik vind het storend dat..."

2. De leerkracht vraag naar de bedoeling van dit gedrag:
   "Is het je bedoeling om... ?" of "Wil je echt ...?"

   Nee -> "Fijn dat dacht ik al, stop er dan maar mee"
   "Hoe ga je het de volgende keer anders doen?"
   "Wat spreken we af?"

   Ja-> "Meen je dat?"
   "Blijf je hiermee doorgaan?"
   VERBAZING TONEN

Bij **Ja:**

3. De leerkracht stapt over naar leiderstaal:
   - "Kijk me aan", Ik wil dat je nu...", "Stoppen nu", "Hier geven ...(materiaal)"
   - "Je hebt nu de keus....

   Je luistert naar mij

   Consequentie

   Bijvoorbeeld:
   - Dicht bij de leerkracht laten zitten
   - "Ik spreek je straks.. (na schooltijd/pauze)"
   - Afkoelplek
   - Uit de klas (eventueel hulp van collega/directie)
   - Ouders bellen

4. In beide keuzes zal de leerkracht buiten lestijd een gesprek voeren met het kind.

   De leerkracht vraagt nogmaals naar de BEDOELING:
   - "Was het jouw bedoeling om ...?"
   - "Ben je van plan om hiermee door te gaan?"

   Onmacht
   Nee, ik wil stoppen:
   - Afspraken/plan maken
   - Eventueel goedmaken/herstellen
   - Ouders worden geïnformeerd

   Onwil
   Ja, ik wil doorgaan:
   - Ouders worden gebeld voor een gesprek op school
   - Kind uit de klas

   Gesprek met ouders:
   Keuren ouders het gedrag goed?

   Nee
   Hulp aanbieden
   Passende plek indien nodig
   Samen plan van aanpak maken
   2 klassen hoger/lager
   Kind dichtbij leerkracht

   Nee, maar
   Smileyposter
   'Er is geen excuus voor wangedrag'
   'Wilt u dat uw kind...?'

   Ja
   Grenzen school aangeven (Smileyposter)
   Kind voorlopig uit de klas, bedenktijd ouders
   Is dit de juiste school voor u?
   Schorsen
   Gedrag verandert niet? Vervangende school

Interne time- out

Bij stap 4 wordt bijlage 1 gebruikt als gespreksformulier tussen de leerkracht en de leerling. De leerling krijgt tijdens de interne time-out vanaf groep 4 het gespreksformulier mee en vult deze in.

Daarnaast krijgt de leerling wat werk mee dat hij zelfstandig kan maken voor als het gespreksformulier is ingevuld. De collega van de groep waarin de leerling wordt geplaatst, bemoeit zich niet met inhoud/gedrag van de leerling. Zij zorgt voor een fysiek veilige omgeving, zodat het gedrag van de leerling ruimte krijgt om te herstellen. Als leerkracht kies je zelf hoe lang de uit de klas plaatsing duurt. Zorg voor een afgebakende periode waarin je de rust in de klas kan herstellen en de leerling de ruimte krijgt om tot rust te komen (richtlijn is max. 15 minuten). Dit is tevens ook het doel van deze aanpak; de omstandigheden zo maken dat de leerling uiteindelijk weer terug kan komen in de groep. Wanneer dit het geval is, wordt de leerling teruggeplaatst in de groep.
Voorwaarde voor terugkeer in de groep is dat leerkracht en leerling met elkaar in gesprek zijn gegaan aan de hand van het gespreksformulier (zie bijlage I). Er worden duidelijke, nieuwe afspraken gemaakt en beiden ondertekenen het formulier. Het gespreksformulier gaat aan het einde van de dag met de leerling mee naar huis en dient met een handtekening van ouders weer retour te komen. Afhankelijk van de situatie worden ouder(s)/verzorgers telefonisch op de hoogte gebracht.

Op het moment dat een leerling binnen ca. 4 weken opnieuw een time-out krijgt (2e keer) wordt er een afspraak gemaakt met ouders. Het grensoverschrijdende gedrag wordt besproken (eventueel aan de hand van de eerder ingevulde gespreksformulieren).
Vraag die ook hier aan de leerling gesteld wordt; “is het je bedoeling om onrust te veroorzaken?” Wanneer een leerling hier nee op antwoord, kan je er vanuit gaan dat het opstellen van een gedragscontract, welke wordt opgesteld na de 2e keer time-out voldoende is. Leerkracht en leerling stellen in het bijzijn van ouders een gedragscontract op (zie bijlage 2). Dit maakt voor alle partijen duidelijk wat de verwachtingen zijn en draagt ertoe bij dat er met de leerling wordt gesproken in plaats van over de leerling.

Kom je er bij het gesprek met ouders achter dat het gedrag van de leerling wel zijn/haar bedoeling is, dan is het belangrijk om te kijken of er sprake is van onmacht. Wanneer dit het geval is, moet er gekeken worden wat gedaan kan worden om deze leerling te helpen, bijvoorbeeld door een externe instantie (begeleiding, coaching) etc.

Op het moment dat ouders in het gesprek aangeven het gedrag van hun kind goed te keuren, is het noodzakelijk een gesprek met het MT erbij te plannen. Als school moet er dan een duidelijke grens worden getrokken in gedrag wat op kindcentrum Prins Constantijn verwacht wordt.

Meerdere keren interne time-out
Er is sprake geweest van herhaaldelijk grensoverschrijdend gedrag, waarbij de leerling tot drie keer toe een interne time-out heeft gekregen. Dit lijkt onvoldoende effect gehad te hebben, waardoor het is aan te raden om de leerling te plaatsen op een plek waar alleen nog maar toezicht is van een volwassene. Ook hierbij is het doel weer om de rust van de groep en de leerling zelf te herstellen, maar is de leerling nog meer afgezonderd dan eerder het geval was. Hiermee wordt aan de leerling duidelijk gemaakt dat de mate waarin de grens is overschreden dusdanig is dat in een andere klas plaatsen niet werkt.

Tijdens deze time out krijgt de leerling werk mee dat hij zelfstandig kan maken en vult op een later moment het formulier in met hulp van de leerkracht. Er kan op die manier op meer directe wijze ingegaan worden op de eerder gemaakte afspraken. Het streven is dat ook hierna de leerling weer terug de klas in kan.

Naar aanleiding van een dergelijke situatie zullen ouders telefonisch op de hoogte worden gesteld en worden uitgenodigd voor een gesprek waarin het MT aanwezig is. Bij deze stap is er al veel vooraf gegaan en heeft de leerlingen meerdere keren de mogelijkheid gehad om gewenst gedrag te laten zien en zich te houden aan de nieuw gemaakte afspraken.

Externe time-out
In dit geval is de overtreding van de regels dermate ernstig dat de leerling met onmiddellijke ingang de toegang tot school moet worden ontzegd. Hiervoor is altijd toestemming van het MT nodig. Deze maatregel geldt voor de rest van de dag en kan maximaal met één dag worden verlengd. Ouders worden per direct op de hoogte gebracht van het incident en de maatregel en worden geacht hun kind op te halen. Ouders worden uitgenodigd voor een gesprek met directeur, leerkracht en IB-er. In dit gesprek wordt het incident besproken en worden afspraken voor vereiste gedragsverandering gemaakt. Verslaglegging wordt gemaakt en door ouders ondertekend voor gezien. Het incident wordt vermeld in leerlingdossier. Er worden maatregelen getroffen waardoor de voortgang van het leerproces van de leerling gewaarborgd kan worden.

Gaat het stappenplan van grensoverschrijdend gedrag in werking dan wordt per geval het tijdsbestek afgesproken in overleg met het MT.

Schorsing en verwijdering
Hiertoe wordt besloten wanneer de afspraken zoals gemaakt in bijlage 1 en 2 worden overtreden (herhaling van ontoelaatbaar gedrag) óf wanneer het incident dermate ernstig is dat een hervatting van de schoolsituatie voor betreffende leerling in de groep en/of met betreffende leerkracht, na één dag niet verantwoord is. Hiervoor is altijd toestemming van de directeur nodig en zij volgt hierbij het protocol Schorsing en Verwijdering (zie protocol bijlage III/ Richtlijn Aannamebeleid 2016/VCNO Papendrecht).

5.6 Vertrouwenspersoon
Leerkrachten, leerlingen en ouders kunnen binnen het kindcentrum bij de vertrouwenspersoon terecht. Het kan bijvoorbeeld voorkomen dat ouders ontevreden zijn over de aanpak van een leerkracht of over zaken die in de groep voorvallen. De juiste weg is dan altijd om eerst een gesprek met de betreffende leerkracht aan te vragen en het probleem kenbaar te maken. Gelukkig worden zo verreweg de meeste problemen opgelost. Het kan zijn dat de klacht een zeer vertrouwelijk karakter draagt. Dit kan kenbaar gemaakt worden bij de vertrouwenspersoon binnen onze school. Deze persoon zal uw klacht zeer vertrouwelijk behandelen en altijd in overleg met u bepalen of er verdere stappen dienen te worden ondernomen en zo ja, welke. Binnen ons kindcentrum is dit Els Favier/ els.favier@prinsconstantijn.nl.

6. KanVAS

6.1 Doel van de vragenlijsten

6.1.1 Doel leerlingvragenlijst

6.1.2 Doel leerkrachtvragenlijst

6.1.3 Doel Sociale Veiligheidslijst

6.2 Aanpak na afname vragenlijst

6. KanVAS

Om de veiligheid in en rond de school goed in kaart te brengen, wordt er gebruik gemaakt van het Kanjer Volg- en Adviessysteem. Dit systeem bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Leerlingvragenlijst voor groep 5 t/m 8 (november & mei)
2. Leerkrachtvragenlijst en adviessyteem voor groep 1 t/m 8 (november & mei)
4. Sociogram op basis van cijfers voor groep 5 t/m 8 (september)
5. Sociogram op basis van smileys voor groep 3 t/m 8 (september)
6. Sociale Veiligheidslijst voor groep 5 t/m 8
7. Sociogram voor groep 3 t/m 8 (september & maart)

Deze onderdelen hebben als doel in kaart te brengen wat er aan de hand zou kunnen zijn met een leerling: Hoe kijkt de leerling naar zichzelf? Hoe ervaart de leerkracht het gedrag van de leerling? Is de leerling sociaal aanvaard door klasgenoten? Vervolgens biedt het Kanjer Volg- en Adviessysteem de mogelijkheid om een gezamenlijke aanpak te bespreken en samen te stellen.
Op Kindcentrum Prins Constantijn hebben we ervoor gekozen om te werken met een aantal onderdelen van het Kanjer Volg- en Adviessysteem. Ten eerste wordt twee keer per jaar de leerlingvragenlijst met daarbij behorende leerkrachtvragenlijst en adviessysteem ingezet. Ten tweede wordt twee keer per jaar het sociogram ingevuld. Tenslotte wordt ook de Sociale Veiligheidslijst twee keer per jaar afgenomen.
Daarbij wordt de sociale veiligheid ook nog gemeten met een vragenlijst vanuit WMK-PO.

6.1. Doel van de vragenlijsten

6.1.1. Doel leerlingvragenlijst

De leerlingvragenlijst meet hoe leerlingen hun sociaal functioneren in de klas ervaren. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen externaliserend gedrag, pro sociaal gedrag, internaliserende (depressieve) gevoelens en de intentie om negatief gedrag te laten zien. De vragenlijst geeft aan in welke richting het gedrag en de beleving van een leerling zich lijkt te ontwikkelen. De vragenlijst is daarmee een hulpmiddel voor de leerkracht om een scherpere kijk te krijgen op het gedrag, gevoelens en intenties van leerlingen.

6.1.2 Doel leerkrachtvragenlijst

Het Docent adviessysteem geeft - als de leerkracht de 12 vragen heeft beantwoord-, een overzicht van gedragingen van leerlingen zoals de leerkracht die ervaart. Het systeem geeft bovendien aan wat mogelijke oorzaken zijn van het gedrag van de leerling; wat de symptomen zijn van het gedrag en wat raadzaam is te doen.

6.1.3 Doel Sociale Veiligheidslijst

Stichting Kanjertraining heeft in overleg met de inspectie de “Vragenlijst Sociale Veiligheid van Stichting Kanjertraining (SVSK)” ontwikkeld voor het primair onderwijs. Met deze lijst kan een school voldoen aan de Wet Sociale Veiligheid. In deze wet staat dat scholen in het Primair en Voortgezet Onderwijs een inspanningsverplichting hebben om een actief veiligheidsbeleid te voeren. Ze moeten tevens monitoren wat hiervan het effect is, om zo het beleid te verbeteren.

Alle leerlingen uit groep 5 t/m 8 vullen deze lijst in. De volgende aspecten worden gemeten in deze lijst:

- Het vóórkomen van incidenten op school. Dit is de aantasting van sociale veiligheid (pesten etc.), psychische veiligheid (bedreigen etc.) en fysieke veiligheid (schoppen etc.).
- Veiligheidsbeleving van leerlingen (Ik voel me veilig op school/op het plein etc.)
- Welbevinden van leerlingen (Hoe prettig voel je je tussen je klasgenoten?)
- Leerkracht treedt op (Vinden leerlingen dat de leerkracht goed optreedt?)
- Angst voor incidenten

6.2 Aanpak na afname vragenlijst

Op het moment dat een bepaalde vragenlijst van KanVAS is ingevuld, kunnen de uitslagen worden bekeken. De kleurcoderingen geven aan hoe de score moet worden bekeken ten opzichte van een vergelijkbare normgroep.
Verder worden in het uitslagenoverzicht de scores op vragen over pesten apart weergegeven. Er kan zo in één oogopslag worden bekeken welke antwoorden de leerling heeft gegeven op de pestvragen bij de leerlingvragenlijst.
Op het moment dat de vragenlijsten zijn ingevuld door desbetreffende personen, wordt er via het KanVAS gekeken worden naar de uitslagen. Opvallende scores worden besproken met de desbetreffende leerling en zo bekeken wat de oorzaak is van een bepaald gevoel of ervaring.

7. Kanjergedrag en Kanjertaal voor leerkrachten

7.1 Kanjergedrag
7.2 Kanjertaal
7.3 Teach like a Champion

7. Kanjergedrag en Kanjertaal voor leerkrachten

7.1 Kanjergedrag

Kanjergedrag van de leerkrachten draagt ertoe bij dat leerlingen het Kanjergedrag overnemen. De volgende beschrijvingen van Kanjergedrag zijn zichtbaar bij de leerkrachten van het Kindcentrum Prins Constantijn:

1. Er wordt dagelijks contact met alle kinderen gemaakt en ieder kind wordt begroet met een handdruk.

Een hand geven bij de deur en even persoonlijk aandacht zorgt ervoor dat ieder kind wordt "gezien". Het kind doet ertoe voor de leerkracht.

2. Leerkrachten geven complimenten.

Complimenten verbeteren de sfeer in een groep. Het onderling vertrouwen neemt toe. Zo worden negatieve beelden over elkaar voorkomen en de kans verkleind dat een leerling wordt genegeerd. Het proces wordt beloond in plaats van het eindresultaat Dus niet: 'Wat een goed cijfer heb je', maar 'Ik kan zien dat jij goed je best hebt gedaan'.

3. "Jij bent de moeite waard, maar dit gedrag kan niet!"

De leerkrachten laten merken dat ze hoge en positieve verwachtingen hebben van de leerling en de groep.

4. Er wordt duidelijk gereageerd op ongewenst gedrag. In eerste instantie wordt er van dichtbij gecorrigeerd. Bijvoorbeeld oogcontact, een gebaar of een hand op de schouder.

7.2 Kanjertaal

Op de volgende wijze gebruiken de leerkrachten Kanjertaal:

1. We verwachten dat een leerling goed wil doen.

We gebruiken zinnen als: "Wil je daar mee stoppen?".

2. We gebruiken de 'ik boodschap': "Ik zie , hoor..... daar heb ik last van, wil je daar mee stoppen".

We benoemen het gedrag en geven een duidelijk signaal. Veel kinderen reageren vaak direct met gewenst gedrag op deze vraag (80%). Je benoemt hier: wat je ziet/hoort, wat het met je doet, en wat je wilt Situatie → effect op jou → gewenste situatie. We bedanken een kind als het positief reageert: "Fijn, dank je wel." "Wat fijn dat je nu zo rustig werkt, wij kunnen nu ook goed doorwerken."

3. We spreken krachtig = leiderstaal (directief taalgebruik). We beginnen altijd volgens de norm van het fatsoen. We geven rustig aan wat we graag willen. Reageert een kind niet na herhaald verzoek dan gebruiken we "leiderstaal". D.w.z. We spreken de kinderen duidelijk en krachtig aan. 20% van de kinderen heeft immers meer baat bij leiderstaal. Blijft een kind volharden in dwars gedrag, dan is er iets bijzonders aan de hand. We zeggen dan zoiets als: "Ik kom zo bij je terug. Er is iets met je aan de hand."

7.3 Teach like a Champion

De leerkrachten gebruiken naast de handvatten die geboden worden in KanVAS ook een aantal technieken uit het boek Teach Like a Champion 2.0. (D. Lemov, 2016). Het gaat bij deze technieken om het werken aan karakter en een sterke klascultuur naast de prestaties van leerlingen. Per maand staat één techniek centraal. Tevens is het mogelijk dat de leerkracht een techniek aan de orde laat komen tijdens de POP besprekingen.

De volgende 12 technieken komen jaarlijks aan de orde::

1. Een goed begin. De leerlingen worden bij de deur begroet en zo worden positieve verwachtingen naar hen uitgestraald.

2. Begintaak. Met de begintaak worden de leerlingen beter voorbereid op het doel van een les en hoeft er minder tijd besteed te worden aan de uitleg. Tevens wordt de zelfwerkzaamheid getraind.

3. 100% Radar. De leerkrachten zorgen dat de leerlingen productief blijven door alert te zijn en door subtiel te laten merken dat ze meekijken.

4. 100% niet verstorend ingrijpen. Er wordt in de eerste plaats subtiel en niet-verstorend ingegrepen.

5. Bliksembeurt. Ook leerlingen die hun hand niet op steken krijgen een beurt.

6. Laat maar zien. Leerlingen bewijzen tijdens de uitleg dat ze het begrijpen. Bijvoorbeeld met behulp van wisbordjes.

7. Fouten maken hoort erbij. Er wordt een omgeving gecreëerd waarin leerlingen niet bang zijn om fouten te maken en deze durven te bespreken.

8. Weet niet geldt niet. Leerlingen die geen antwoord geven en ook geen poging doen worden geholpen om zich te oefenen in het vinden van het juiste antwoord.

9. Zichtbaarheid. Bij iedere les wordt het doel verteld en zichtbaar gemaakt voor de leerlingen.

10. Rondlopen. Tijdens de verschillende onderdelen van de les wordt strategisch rondgelopen zodat het voor de leerling duidelijk is wanneer er hulp geboden wordt.

11. Precies prijzen. Er wordt positieve feedback strategisch ingezet. Tevens wordt er onderscheid gemaakt tussen erkenning en complimenten. Het compliment wordt duidelijk gericht gemaakt.

12. De afzwaaier. De les wordt afgesloten met een afzwaaier zodat de leerkracht weet of het lesdoel bereikt is.

Bijlage 1 - gespreksformulier leerling

Er is iets vervelends gebeurd. Je vult het formulier in.

Naam:..... **Groep:**.....

Wanneer gebeurde het?

❏ maandag ❏ woensdag ❏ vrijdag
❏ dinsdag ❏ donderdag

Waar gebeurde het?

❏ in de klas ❏ op de gang ❏ bij de wc´s
❏ buiten op het plein ❏ bij de gym

Wie waren erbij?

.....
.....

Wat gebeurde er?

.....
.....

Wat deed jij?

.....
.....

Was het je bedoeling om dit te doen?

.....
.....

Hoe kun je ervoor zorgen dat het de volgende keer niet meer gebeurt?

.....
.....

Welke nieuwe afspraken maak je samen met de juf of meester? (denk aan materialen, andere hulpmiddelen of personen)

……
……

……
……

……
……

Handtekening leerling: **Handtekening leerkracht:**

…… ……

Voor de ouders:

Graag een handtekening voor gezien:

Ruimte voor opmerkingen:

……
……

……
……

……
……

Deze brief graag retour aan de leerkracht.

Bijlage 2 - gedragscontract

Er is iets vervelends gebeurd en er zijn nieuwe afspraken nodig. Samen met de juf/meester vul je dit in.

Naam:..... **Groep:**.....

Dit gedragscontract is een afspraak tussen (naam leerkracht) en (naam leerling) over (onderwerp).

(naam leerling) zal van tot (datum invullen)(concreet gedrag invullen, positieve bewoordingen):

1. ..... 2. ..... 3. .....

(Naam leerkracht) zal aan het einde van de ochtend en aan het einde van de middag vertellen of het doel bereikt is. Op een (bijv. belonings-verzamelkaart) is ruimte voor 10 krullen. Als er 10 krullen zijn verzameld, volgt er een beloning.

We hebben samen bedacht wat die beloning is: .....

Op (datum) bespreken we met elkaar (ouders, leerkracht en jou) hoe het gaat.

handtekening leerling: handtekening ouders:

.....
.....

handtekening leerkracht:

……..

Bijlage 3 - Protocol externe time -out/ Schorsing (uit Richtlijn Aannamebeleid 2016/ VCNO Papendrecht)

5.3 Verantwoordelijkheden bij een externe time-out voorziening
Bij het realiseren van een externe time-out voorziening horen verschillende verantwoordelijkheden bij de verschillende partners (de oorspronkelijke school, de time-out school, gemeente i.c. de leerplichtambtenaar).

De leerling mag in afwachting van vervolgstappen tijdelijk lessen volgen op de “time-out” school. De leerling blijft echter ingeschreven op de oude school. Naast een formele verantwoordelijkheid (vanwege het achterwege blijven van de formele uitschrijving) is de school waar het kind verblijft verantwoordelijk voor de voortgang van het onderwijs. Er wordt een evenredig deel van de bijdrage van de rijksoverheid voor deze leerling overgeheveld naar de “time-out” school.

De leerplichtambtenaar geeft de directeur van de ‘time-out’ school toestemming om zo nodig het lesprogramma van de leerling aan te passen en hem minder uren les te geven met een minimum van een ochtend of een middagprogramma per dag. Deze toestemming wordt gebaseerd op een plan van aanpak en alleen in overleg met de directeur, ouders en de leerplichtambtenaar toegepast.

HOOFDSTUK 6 VERWIJDERING VAN EEN BASISSCHOOLLEERLING

Inleiding
Verwijdering van een leerling is een zware maatregel die een school niet lichtzinnig zal toepassen. Hieronder gaan we in op de volgende zaken:

- Verwijdering vanwege het niet kunnen voldoen aan de onderwijsbehoefte of als sanctie;
- Beslissing door bevoegd gezag in verband met de zwaarte van de maatregel;
- Beleid en belangenafweging voor individuele verwijdering.

6.1 Onderscheid en beslissingsbevoegdheid
Het volgende onderscheid wordt gemaakt met betrekking tot de verwijdering van een leerling:
a) overgang naar een andere school, omdat de oude school niet kan voldoen aan de

onderwijsbehoefte(n) van de leerling; verwijdering is onderwijskundig en organisatorisch ingegeven; b) verwijdering op andere gronden, zoals ernstig wangedrag[1] van de leerling en/of de ouders; de verwijdering is een sanctie. NB: Verwijdering is altijd pas mogelijk nadat het bevoegd gezag zich gedurende acht weken ingespannen heeft om een plaats op een andere school te vinden.

Verwijdering is een ingrijpende maatregel, zowel voor de school als voor de leerling en diens ouders. Daarom beslist niet de directeur of de locatieleider over de verwijdering, maar het bevoegd gezag, het schoolbestuur. Het bevoegd gezag wordt geacht op grotere afstand van de dagelijkse praktijk te staan en de kwestie dus ook met die afstand te beoordelen. Dit bevordert een zorgvuldige besluitvorming, iets waar de rechter gezien de zwaarte van de maatregel, grote waarde aan hecht.

Belangenafweging Verwijdering kan voor de leerling verstrekkende gevolgen hebben. De leerling verlaat een vertrouwde omgeving, er is een breuk in het ontwikkelingsproces en er bestaat het risico van een weerslag op de verdere ontwikkeling. Dit geldt zeker bij verwijdering wegens wangedrag. Voor de rechter is het daarom van groot belang dat het verwijderingsbesluit aangeeft, hoe het bevoegd gezag een afweging heeft gemaakt tussen het belang van de school bij verwijdering en het belang van de leerling op de school te blijven. Die belangen kunnen per geval verschillen.

6.2 Gronden voor verwijdering

- De school kan niet aan de onderwijsbehoefte(n) van de leerling voldoen.
- Ernstig wangedrag van de leerling of de ouders.

---

[1] Onder ernstig wangedrag wordt verstaan: herhaalde schoolverzuim, herhaalde overtreding van de schoolregels, agressief gedrag, bedreigingen, vandalisme en seksuele intimidatie.

Bijlage 4- Internetprotocol

Internet-spelregels op kindcentrum Prins Constantijn:

*Bij ons op het kindcentrum gaan we niet ongevraagd op internetsites, zoals bijvoorbeeld social media of You-Tube.

* Ik geef geen informatie over mezelf of anderen. Dus geen e-mailadres, geen naam, telefoonnummer of adresgegevens.

*Ik maak geen afspraken met onbekenden, die ik op het internet heb ontmoet.

*Ik zal nooit e-mail berichten en foto's of iets anders van mijzelf of andere leerlingen versturen, zonder toestemming van juf of meester.

* Ik spreek van te voren met juf of meester af wanneer en hoelang ik op internet mag en van welke programma's ik gebruik mag maken.

* Als ik iets tegenkom wat ik niet wil zien of op school niet mag zien, klik ik het weg.

* Als ik me vervelend voel door iets wat ik heb gezien, vertel ik dat aan juf of meester.

* Ik gedraag me, ook op internet, netjes. Ik scheld niet en pest niet, óók niet via whatsapp.

Alle kinderen uit groep ....

handtekeningen:

Prins Constantijn
Kindcentrum Papendrecht